 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>ODVZEM KRVI IZ VENSKE VALVULE Z ZAPRTIM SISTEMOM</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.13
		Stran od strani:	1/5
		Velja od:	4. 1. 2023
		Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
		Izdaja:	Verzija 1

1. Namen in cilji aktivnosti

Zaprta sistem odvzema krvi iz venske valvule omogoča odvzem z vakuumom določenega stalnega volumna krvi, ob čemer je tveganje za okužbo pacienta in medicinske sestre minimalno.

Ključne besede: Venska valvula, odvzem krvi, zaprt sistem

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitev, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	NE	
Diplomirana medicinska sestra	DA	
Diplomirana babica	NE	
Študent zdravstvene nege	DA	pod nadzorom mentorja
Študent babiške nega	NE	

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	5 – 10 minut
--	--------------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	ena (1)
Skrbnik NP	 Sekcija MS in ZT v onkologiji

3. Kratice uporabljene v protokolu

Dipl. m. s./ dipl. zdrav.	Diplomirana medicinska sestra/ diplomirani zdravstvenik		
TZN	Tehnik zdravstvene nege		
BN	Bolničar negovalec		
IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege		
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		

4. Potrebni pripomočki

<ul style="list-style-type: none"> • 2 x 20ml brizgalka • Sterilna fiziološka raztopina 100 ml • Ne sterilne zaščitne rokavice • Razkužilni zloženci • Nosilec z navojem za iglo • Luer adapter • Epruvete za odvzem krvi 	<ul style="list-style-type: none"> • Stojalo za epruvete • Identifikacijske nalepke za označevanje epruvt • Ledvička • Razkužilo za roke • Zabojujnik za ostre infektivne odpadke • Koš za odpadke iz zdravstva, ki niso infektivni
--	---

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

ODVZEM KRVI IZ VENSKE VALVULE Z ZAPRTIM SISTEMOM

		Opombe
1	Poseg izvajamo v prostoru, ki je dobro osvetljen, brez sočasnih aktivnosti.	Zagotovimo zasebnost, primerno razsvetljavo in preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
2	Pacientu razložimo postopek in ga namestimo v pol sedeč ali hrbtni položaj glede na lego venske valvule.	Zagotovimo si pacientovo privolitev in sodelovanje.
3	Pripravimo pripomočke in preverimo datum sterilnosti.	Zagotovimo nemoten potek dela in aseptičnost postopkov in pripomočkov.
4	Epruvete označimo z identifikacijskimi nalepkami po sprejetem standardu ustanove.	Zagotovimo pravilo 10 P in upoštevamo vrstni red polnjenja glede na preiskave.
5	Pregledamo pacientovo knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).	Preverimo priporočeno dolžino varne atravmatske igle in posebnosti pri predhodni oskrbi.
6	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
7	Nadenemo si ne sterilne zaščitne rokavice.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
8	Brez igelni konekt očistimo z razkužilnim zložencem. Čistimo 15 sekund kot bi ožemali pomarančo »scrub the hub« in počakamo, da se posuši.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom in upoštevamo kontaktni čas delovanja razkužila.
9	Izvajalec odpre stišček na infuzijskem podaljšku in z 20ml brizgalko napolnjeno s sterilno fiziološko raztopino minimalno aspirira kri le v infuzijski podaljšek varne atravmatske igle.	Preverimo prehodnost in delovanje vstavljenega varne atravmatske igle.
10	Prebrizgavamo vensko valvulo z 20 ml fiziološke raztopine in uporabljamo tehniko s prekinitvami.	Preprečimo neprehodnost venske valvule in nalaganje oblog na steni katetra.
11	Aspiriramo 10ml krvi z isto brizgalko, s katero smo prebrizgali vensko valvulo in jo nato zavržemo.	Upoštevamo navodila laboratorija ter standarde ustanove, ki temeljijo na preverjeni klinični praksi.
12	Na brez igelni konekt, ki je nameščen na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle, namestimo nosilec z navojem za iglo z luer adapterjem.	Zagotovimo kakovost in varnost z zaprtim sistemom odvzema krvi.
13	Upoštevamo vrstni red epruvet glede na navodila laboratorija in standarde ustanove.	Zagotovimo pravilnost rezultatov laboratorijskih preiskav.
14	Po odvzemu zadnje epruvete zapremo stišček na infuzijskem podaljšku.	Preprečimo nekontroliran iztok krvi.
15	Odstranimo nosilec z navojem za iglo z luer adapterjem za odvzem krvi.	Preprečimo možnost vboda.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>ODVZEM KRVI IZ VENSKE VALVULE Z ZAPRTIM SISTEMOM</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.13
		Stran od strani:	3/5
		Velja od:	4. 1. 2023
		Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
		Izdaja:	Verzija 1

16	Odložimo v zbiralnik za infektivne ostre predmete.	Zagotovimo ustrezno ločevanje odpadkov.
17	Brez igelni konekt očistimo z razkužilnim zložencem. Čistimo 15s kot bi ožemali pomarančo »scrub the hub« in počakamo, da se posuši.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom in upoštevamo kontaktni čas delovanja razkužila.
18	Prebrizgamo vstavljeno atravmatsko iglo z 20 ml fiziološke raztopine in uporabljamo tehniko s prekinitvami.	Preprečimo neprehodnost venske valvule in nalaganje fibrinskih oblog na steni katetra.
19	Ko vbrizgavamo zadnji ml fiziološke raztopine istočasno zapremo stišček na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle.	Ustvarimo pozitiven tlak in preprečimo vdor krvi v konico katetra.
20	Odstranimo ne sterilne zaščitne rokavice.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
21	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
22	Uredimo pacienta in pacientovo okolico.	Zagotovimo udobje pacienta in preprečimo kontaminacijo okolice.
23	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
24	Dokumentiramo v knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).	Z dokumentiranjem posegov in aktivnosti zdravstvene nege zagotavljamo nadzor, kakovost in kontinuiteto zdravstvene nege.

6. Opombe, omejitve protokola:

- Diplomirana medicinska sestra, ki izvaja poseg mora imeti ustrezna teoretična in praktična znanja.
- Pri prebrizgavanju venske valvule se ne uporablja brizgalk manjših od 10 ml. Z uporabo manjših brizgalk dosežemo večji pritisk, s tem pa se lahko poškoduje, premakne ali dekonektira kateter na venski valvuli.
- Pri prebrizgavanju uporabljamo »push-pause tehniko«, to je tehnika prebrizgavanja s prekinitvami. Ob koncu posega ustvarimo pozitiven pritisk s pomočjo brizgalke in stiščka na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle. S tem preprečimo vdor krvi v konico katetra venske valvule.
- V primeru odsotnosti refluksa krvi, pacient spremeni položaj telesa (levi, desni bok), globoko vdahne, zakašlja. Če po izvedenih aktivnosti ne dobimo refluksa krvi, kontaktiramo zdravnika.
- V kolikor pacient ne prejema več zdravljenja, je potrebno vensko valvulo prebrizgati na 8 tednov. Na ta način zagotavljamo prehodnost venske valvule.
- Vse aktivnosti v zvezi z vensko valvulo dokumentiramo v knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).

Nacionalni protokol ima 1 prilogo.

7. Temeljna literatura:

Gorski, L., Hadaway, L., Hagle, M.E., McGoldrick, M., Orr, M. & Doellman, D. (2016). Infusion therapy standards of practice. Implanted vascular access ports. *Journal of infusion nursing*, 39 (S1), pp. 58 – 59.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>ODVZEM KRVI IZ VENSKE VALVULE Z ZAPRTIM SISTEMOM</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.13
		Stran od strani:	4/5
		Velja od:	4. 1. 2023
		Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
		Izdaja:	Verzija 1

- Mihevc, J. (2013). *Vloga medicinske sestre na področju kakovosti odvzema bioloških vzorcev za laboratorijske preiskave*. Diplomsko delo. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin. Retrieved September 15, 2021 from http://datoteke.fzab.si/diplomskadela/2013/Mihevc_Jozica.pdf
- Mullenix, B.C, 2019. *Totally implanted venous access device protocol. Evidence-based Protocol for Malfunctioning Totally Implanted Venous Access Devices*. Doctoral dissertation. Baltimore: University of Maryland. School of Nursing. Retrieved Oktober 10, 2021 from https://archive.hshsl.umaryland.edu/bitstream/handle/10713/9541/MullenixVenousAccessDevices_2019.pdf?sequence=1 [10. 10. 2021]
- Machat, S., Eisenhuber, E., Pfarl, G., Stübler, J., Koelblinger, K., Zacher, J. et al. (2019). Complications of central venous port systems: a pictorial review. *Insights into Imaging*, 10(1), pp. 86 - 98. doi: 10.1186/s13244-019-0770-2 York, N. (2019). Best practice for using ports and non-coring needles. *British Journal of Nursing*, 28(Sup14a), pp.11 - 15. doi:10.12968/bjon.2019.28
- Prestor, J. et al., eds. (2021). Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago(pp. 56 – 64). Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.
- Queensland health. Department of health, (2015), reviewed 2018. *Totally implantable central venous access ports: guideline*. Retrieved Oktober 10, 2021 from https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0030/444486/icare-port-guideline.pdf
- Queensland health. Department of health, (2019). *Recommendations for the prevention of infection in intra-vascular devices*. Retrieved Marec 2, 2021 from <https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/infection-prevention/intravascular-device-management-Queensland-Health>
- Sousa, B., Furlanetto, J., Hutka, M., Gouveia, P., Wuerstlein, P., Mariz, J.M., Pinto, D. & Cardoso, F., on behalf of the ESMO Guidelines Committee. (2015). Central venous access in oncology: ESMO Clinical Practice Guidelines. *Annals of Oncology*, 26 (5), pp. 152–168. doi:10.1093/annonc/mdv296
- Umičević, S., ed. (2015). *Venska valvula: dnevnik aktivnosti* (pp. 1 – 31). Ljubljana: Onkološki inštitut Ljubljana.
- Wu, X.H., Chen, L- C., Gen-Li Liu, G.L., Zhang, T.T. & Chen, X. S.(2021). Heparin versus 0.9% saline solution to maintain patency of totally implanted venous access ports in cancer patients: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Practice*, 27 (2), pp. 1 – 9. Retrieved Marec 2, 2021 from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/ijn.12913>

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta
UČE NP 19.13.01	Odvzem krvi iz venske valvule z zaprtim sistemom- shematski prikaz, Priloga 1

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>ODVZEM KRVI IZ VENSKE VALVULE Z ZAPRTIM SISTEMOM</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.13
		Stran od strani:	5/5
		Velja od:	4. 1. 2023
		Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
		Izdaja:	Verzija 1

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba/podpis
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice- Zveze	15/2022	13.12.2022	Klavdija Potočnik
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	237/23	19.12.2022	Monika Ažman

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK	PODPIS
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT	Aleksandra Grbič, Snežana Umičević, Irma Mrzelj, Ana Istenič	
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer	
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman	
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT	Ana Istenič	